

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	[REDACTED] Gemeentehuis Kampen
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing soortenbescherming aanvraag Roeken Kampen
Datum ontvangst aanvraag :	30.06.2022
Locatie :	Gemeente Kampen
Datum beschikking :	06.12.2022
Kenmerk :	D2022-11-008187
Zaaknummer :	2022-008923

Datum verzending

07.12.2022

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN BESTRIJDING VAN SCHADE, OVERLAST.....	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	5
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen.....	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Overige zaken	8
B.5	Monitoring	8
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	9
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
C.1.1	Bevoegdheid	9
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
C.1.2	Procedure.....	9
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	9
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
C.1.3	Toetsingskader soorten	9
C.1.3.1	Wettelijke regels	9
C.1.3.2	Provinciaal beleid	9
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN.....	11
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	11
C.2.2	Doel van het project	14
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	14
C.2.4	Periode.....	14
C.2.5	Onderliggende documenten.....	14
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	14
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	14
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	14
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	18
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	22
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	22
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	23
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	23
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	23
C.3.2	Adviezen	23

C.3.2.1	Bespreking van adviezen.....	23
D.	SLOTCONCLUSIE	23

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN BESTRIJDING VAN SCHADE, OVERLAST

A.1 Aanvraag

Het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft namens de gemeente Kampen een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb) bij ons ingediend. De ontheffingsaanvraag is ingediend op basis van het *Roekenbeheerplan gemeente Kampen, 21-375, 20 juni 2022*. De ontheffingsaanvraag en het activiteitenplan hebben wij op 30 juni 2022² ontvangen.

Op 17 oktober 2022 hebben wij om aanvullende informatie verzocht. Op 17 november 2022 heeft u ons aanvullende informatie gestuurd, te weten het: *Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen, 21-375, 16 november 2022*.³ Dit plan vervangt het eerder opgestuurde 'Roekenbeheerplan'.

De aanvraag betreft het verwijderen en verplaatsen van roekennesten op verschillende locaties binnen de gemeente Kampen naar alternatieve beheerlocaties. Hieronder geven wij onze beslissing weer.

A.2 Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁴ voor het verwijderen en verplaatsen van roekennesten in de gemeente Kampen overeenkomstig de werkwijze zoals beschreven in het "*Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen, 21-375, 16 november 2022*".

De ontheffing betreft verbodsbepalingen voor soorten uit de beschermingsregimes van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de Roek (*Corvus frugilegus*) opzettelijk te vernielen, te beschadigen en weg te nemen in de gemeente Kampen.⁵

Voor het opzettelijk storen van roeken tijdens de activiteit heeft u geen ontheffing nodig omdat u geen verbodsbepaling overtreedt. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek.⁶

Het volgende stuk van de aanvraag maakt onderdeel uit van dit besluit, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- *Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen, 21-375, 16 november 2022*.⁷

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 dag na verzending van dit besluit t/m 15 januari 2027.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid Wnb

² Ons kenmerk D2022-06-004441

³ Ons kenmerk D2022-11-006295

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid Wnb

⁵ Art. 3.1, tweede lid, Wnb

⁶ Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

⁷ Ons kenmerk D2022-11-006295

Voorschriften

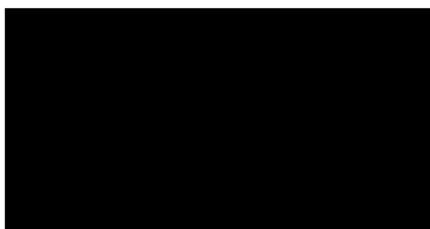
Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Ecogroen, t.a.v.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op de volgende manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek naar het Overijssel Loket (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-11-008187). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geef u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁸, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (D2022-11-008187)

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

5. Bij een verplaatsactie worden alle meerjarige nesten van roeken verplaatst van de overlastlocatie naar de geschikte beheerlocatie zoals aangegeven in bijlage I.
6. Overgebleven takkenbossen van het oude nestmateriaal van roeken moeten ook verplaatst te worden naar de geschikte beheerlocatie zoals aangegeven in bijlage I.
7. Verplaatsacties van meerjarige nesten vindt plaats buiten het broedseizoen, in de periode 1 oktober tot 1 februari.
8. Nestbeginsels mogen ook verwijderd worden in de periode 1 februari tot 1 juli, onder voorwaarde dat dit steeds gebeurt voordat nesten voltooid zijn, en de roek op het nest zit te broeden.
9. Nadat nesten van overlastlocaties verwijderd zijn, worden effectieve verstoringsmaatregelen getroffen te om hervestiging te voorkomen. Dit is aan de orde indien roeken op de overlastlocaties aanwezig zijn. Broedende roeken mogen niet worden verstoord.
10. In de beheerlocaties zoals aangegeven op de kaarten in bijlage I van deze ontheffing vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats waardoor potentiële broedlocaties van roeken vernield worden.⁹

B.4 Overige zaken

11. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de roeken.
12. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

B.5 Monitoring

13. Jaarlijks laat de gemeente Kampen in de optimale periode, zoals vermeld in het kennisdocument Roek, de roekenpopulatie monitoren. De monitoring wordt uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2027. Het aantal nesten in de gemeente wordt geteld. Bij de monitoring wordt uitgegaan van de nulsituatie in 2022.
14. De gemeente Kampen dient elk jaar voor 1 juli schriftelijk opgave te doen aan de provincie Overijssel bij meldpunt@overijssel.nl (t.a.v. het team PD-handhaving) van de resultaten van de monitoring (de monitoring vindt tot en met 2027 plaats). Een interpretatie van de monitoringsgegevens dient te worden opgenomen in de monitoringsrapportage.
15. Indien uit de resultaten van de monitoring blijkt dat de staat van instandhouding van de roek in de gemeente Kampen in gevaar komt, kunnen wij deze ontheffing intrekken.

⁹ De beheerlocaties zijn in de digitale beheerbases van de gemeente (GBI en GBT) opgenomen met als status Roekenbeheerlocatie.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁰. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Kampen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹¹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹² zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

¹⁰ Art. 1.3 eerste lid Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹³ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁴ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast.¹⁵ Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁶ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Het verwijderen van roekennesten betreft ook een afwijking van hetgeen in onze provinciale beleidsregel over de bescherming van vogelnesten gesteld is (Provincie Overijssel – Vierde wijziging Beleidsregel Natuur Overijssel (Titel 4.3) Bescherming nesten vogelsoorten), Provinciaal Blad, Nr. 5102, 17 juli 2019)

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de roek zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten

¹³ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁴ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁵ Provincie Overijssel – Vierde wijziging Beleidsregel Natuur Overijssel (Bescherming nesten vogelsoorten), Provinciaal Blad, Nr. 5102, 17 juli 2019

¹⁶ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Kampen wil maatregelen kunnen treffen om de komende vijf jaar overlast van huidige en toekomstige roekenkolonies op haar bewoners te kunnen beheersen. Daarnaast wil de gemeente Kampen de populatie roeken in haar gemeente beschermen.

Concreet houdt het aangevraagde project in dat op overlastlocaties roekennesten verwijderd worden, en vervolgens naar speciaal daarvoor aangewezen en beschermde beheerlocaties verplaatst. Het betreft hier ingrepen ten aanzien van broedlocaties, en niet van slapende of foeragerende roeken. Het verplaatsen van roekenkolonies door het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve beheerlocaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.¹⁷

De gemeente Kampen kent meerdere kolonies van roeken die voor overlast zorgen bij buurtbewoners. De gemeente krijgt regelmatig klachten van bewoners die gaan over geluidsoverlast, vervuiling door uitwerpselen en ander vuil. Omdat roeken en roekennesten jaarrond beschermd zijn kunnen bewoners en de gemeente de overlast niet bestrijden zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming.

De gemeente Kampen kreeg in 2020 een Wnb-ontheffing van de provincie Overijssel¹⁸ voor het verplaatsen van een roekenkolonie uit het Stadspark in Kampen naar een andere locatie bij het Sportpark de Maten-De Venen. Deze ontheffing loopt tot en met 31 juli 2024. De kolonie in het Stadspark is door de gemeente Kampen verwijderd in februari 2021 en verplaatst naar een beheerlocatie. De roeken zijn na de verplaatsactie echter niet alleen in de (gewenste) beheerlocaties gaan nestelen, maar ook op andere plekken binnen de gemeente. Onder andere in IJsselmuiden zijn twee grote kolonies ontstaan. Daarnaast komen sommige roeken terug naar het Stadspark om in de bomen te slapen. Deze samenscholingen veroorzaken overlast (met name geluid en uitwerpselen).

Voorkomen moet worden dat burgers het recht in eigen hand nemen en stappen ondernemen tegen de roeken(kolonies). De gemeente Kampen vindt dat de roeken een plaats hebben binnen haar grondgebied, maar ziet in dat op plaatsen waar overlast wordt ervaren en de bescherming van de vogels in het geding komt, maatregelen moeten worden genomen. Om die reden is een roekenbeschermingsplan opgesteld en nieuwe ontheffingaanvraag gedaan.

Het adviesbureau Ecogroen heeft in opdracht van gemeente Kampen een roekenbeschermingsplan opgesteld ter onderbouwing van de ontheffingaanvraag, om maatregelen te kunnen treffen om overlast door roeken tegen te gaan, en de roekenpopulatie binnen de gemeente op duurzame wijze te kunnen beschermen.

Voor een duurzame instandhouding van de roekenpopulatie in gemeente Kampen en overlast bestrijding zijn in het roekenbeschermingsplan twee typen broedkolonies geformuleerd.

1. Overlastlocaties;
2. Beheerlocaties.

De bovengenoemde locaties zijn op kaartbeeld weergegeven in bijlage I van deze ontheffing.

¹⁷ Coenen, M. & R. van Meel (2016). *Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek*. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

¹⁸ Kenmerk: 2020/0030714

Bij elk van de twee type locaties worden de kolonies op een specifieke manier beheerd. Hieronder kunt u lezen om welke specifieke wijze van beheren het gaat:

Ad.1. Overlastlocaties

Op overlastlocaties wordt ernstige overlast ervaren door roeken in een roekenkolonie, of is bij uitbreiding van de aanwezige roekenkolonie ernstige overlast te verwachten. De gemeente beoordeelt welke locaties onder deze categorie vallen op basis van het aantal (eventuele) klachten van burgers en een nadere inspectie van de situatie. Op overlastlocaties worden in het winterhalfjaar preventief de oude nesten verwijderd (met hoogwerkers), om te voorkomen dat de nesten in het broedseizoen weer roeken aantrekken. Op de meeste locaties is dat voldoende om te voorkomen dat de overlastlocatie zich verplaatst/uitbreidt richting een onwenselijke locatie. In tabel 5.2 van het 'Roekenbeschermingsplan Kampen' (blz. 16) wordt een overzicht gegeven van de overlastlocaties inclusief het betreffende aantal broedparen.

Op plekken met hardnekkige of ernstige overlast kan het nodig zijn om ook nog in aanbouw zijnde nesten te verwijderen.

Op basis van de inventarisatiegegevens (zie Roekenbeschermingsplan Kampen) van 2022 zijn er twee 'overlast'-kolonies waar de gemeente verplaatsen van de kolonie in de toekomst nodig acht. Dit betreffen kolonieplaats Y en Z met *respectievelijk 4 en 9 broedparen*. In de omgeving van deze kolonieplaatsen zijn geschikte alternatieve beheerlocaties gelegen (locatie 14 en 20). (zie bijlage I van deze ontheffing voor de locaties Y en Z en 14 en 20)

Het verplaatsen en verwijderen van roekennesten op overlastlocaties vindt alleen plaats buiten het broedseizoen, in de periode 1 oktober tot en met januari. Daarna mogen nestbeginsels verwijderd worden in de periode 1 februari tot en met juni, onder voorwaarde dat dit steeds gebeurt voordat nesten voltooid zijn.

Het verwijderen van meerjarige roekennesten vindt uitsluitend plaats onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis op het gebied van roeken.

Om hervestiging van roekennesten op overlastlocaties te voorkomen worden roeken verjaagd door gebruikmaking van een akoestisch alarm. Wanneer in de kolonie nesten voltooid zijn en/of eieren gelegd zijn, moet het verwijderen of verjagen onmiddellijk gestaakt worden.

Indien gewenst kunnen nestbomen buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden door geschikte nestplaatsen in bomen weg te snoeien. Hiervoor is overleg met groenbeheerders noodzakelijk. Monumentale bomen dienen hierbij te worden ontzien. Ongeschikt maken dient in overleg met een roekendeskundige plaats te vinden om verstoring en aantasting van aanwezige broedende roeken en overige broedvogels te voorkomen. Bij de snoei van bomen dienen holtes behouden te blijven, in verband met de aanwezigheid van verblijfplaatsen van andere beschermde soorten zoals vleermuizen, eekhoorn of algemene broedvogels.

Ad.2. Beheerlocaties

De gemeente definieert op grond van de observaties een aantal beheerlocaties binnen de gemeentegrenzen. Beheerlocaties zijn duurzaam geschikte broedlocaties voor roekenkolonies. Een beheerlocatie biedt geschikte nestbomen (eik, beuk, es, populier) en is eigendom van de overheid of organisaties voor natuurbeheer.

Een beheerlocatie wordt zoveel mogelijk op afstand van de woonomgeving gekozen. De beheerlocatie is bij voorkeur nabij een grootschalig weilandgebied en op afstand van graan, aardappelen en maïspercelen. Zo wordt getracht het foerageren door de roek zoveel als mogelijk samen te laten vallen met de belangen van de agrariër.¹⁹

¹⁹ De gehanteerde criteria uit een rapport van CABWIM (Van Liere, 2007) zijn:

- De locatie moet voldoen aan de biotoop-eisen van de roek.
- De locatie wordt bij voorkeur gebruikt of is in het verleden gebruikt als broedlocatie.
- De locatie is bij voorkeur eigendom van een overheid of natuur behorende instantie.
- De locatie bevindt zich bij voorkeur in een gebied met veel grasland.
- De kolonie kan 200 broedparen of meer huisvesten.
- De locatie moet zich op tenminste 150 meter afstand van woonbebouwing bevinden, tenzij het gaat om een oude kolonie waarvoor van oudsher draagvlak bestaat onder omwonenden.
- De locatie moet op voldoende draagvlak kunnen rekenen in de omgeving.

In het kennisdocument en de soortenstandaard Roek wordt bovendien gesteld dat beheerlocaties bij voorkeur zo dichtbij mogelijk, maar zeker binnen een straal van 1.500 meter van de oorspronkelijke (overlast-)locatie moeten zijn gelegen.

Uiteindelijk zal het gros van de roeken in de gemeente Kampen uiteindelijk broeden in beheerlocaties waar ze geen ernstige overlast veroorzaken en (mede daarom) ook niet verstoord worden.

Actieve mitigatie

Om een daling in de populatiestand van roeken door het verwijderen van nesten te voorkomen, wordt in het roekenbeschermingsplan ingezet op *actieve mitigatie*.

Door roeken actief naar beheerlocaties te lokken door oude nesten en oud nestmateriaal aan te bieden, wordt er op actieve wijze voor gezorgd dat roeken er gaan broeden. Het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.²⁰

Klachtenoverzicht en aard klachten

In de gemeente Kampen zorgt op dit moment twee kolonies bij de Blexterstraat IJsselmuiden ('Y' op bijlage I) en bij de Burgemeester Visserweg IJsselmuiden ('Z' op bijlage I) voor overlast. Bewoners ervaren hier ernstige overlast door lawaai en uitwerpselen.

In tabel 8.1 in het Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen (blz. 33) staat een door de gemeente Kampen aangeleverd overzicht van meldingen van roekenoverlast door burgers. De tabel bevat meldingen die digitaal zijn doorgegeven aan de gemeente.

Zorgvuldig handelen

Roek

Bij het verplaatsen van de roekenkolonie wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteit van roek om verstoring in de meest kwetsbare broedperiode te voorkomen. De periode oktober tot en met januari is de relatief minst kwetsbare periode. In die periode worden de nesten niet gebruikt door de vogels. Roeken slapen dan in groepen in willekeurige hoge bomen. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Dit wordt bepaald door een ecologisch deskundige²¹ op het gebied van roeken en wordt vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Overige broedvogels

Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van overige broedvogels. Voor alle (mogelijk) aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden die nesten van vogels verstoren of beschadigen buiten het broedseizoen dienen te worden gestart of uitgevoerd. De werkzaamheden mogen alleen uitgevoerd worden in het broedseizoen wanneer vooraf zeker is gesteld dat nestelende vogels ontbreken binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit gebeurt middels een inspectie vooraf door een ecologisch deskundige en wordt vastgelegd in een logboek van een ecologisch werkprotocol.

²⁰ • De locatie veroorzaakt geen hinder van openbare functies (begraafplaatsen, kerk e.d.).
Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

²¹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van de maatregelen is om de roekenpopulatie in gemeente Kampen op duurzame wijze te behouden en beschermen, én om roekenoverlast aan te pakken.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor roeken van het verbod om nesten, opzettelijk te vernielen of te beschadigen en/of nesten weg te nemen²² en om deze vogels opzettelijk te storen²³.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 december 2022 tot en met 15 januari 2027.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier ontheffing Wet Natuurbescherming, Ecogroen, 30 juni 2022;²⁴
- Roekenbeheerplan gemeente Kampen, 21-375, 30 juni 2022;²⁵
- Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen, 21-375, 6 november 2022.²⁶

Verder is het volgende rapport bij de beoordeling betrokken:

- Kennisdocument Roek, Corvus frugilegus, versie 1.0, juli 2017, BIJ12.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Op 17 oktober 2022 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 17 november 2022, ontvangen.²⁷

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de roek bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Opzet onderzoek

Op basis van literatuurgegevens (o.a. NDFF 2021, Waarneming.nl en Sovon 2021 en monitoringsgegevens van de gemeente Kampen op basis van de vorige ontheffing²⁸) is een kaart gemaakt met alle bekende locaties van roekenkolonies in de gemeente Kampen. In 2017, 2019 t/m 2021 heeft monitoring plaatsgevonden van de roekenkolonies in de gemeente Kampen (Heinen, 2017, 2019, 2020, 2021).

Daarna is er op 28 maart 2022 en 25 april 2022 een veldbezoek van een ecooloog van Ecogroen geweest. Tijdens het veldbezoek zijn alle bekende nestlocaties in de gemeente Kampen bezocht om te beoordelen of de locaties nog in gebruik zijn. Bij alle locaties is het aantal nesten geteld.

Aan de hand van deze gegevens is een kaart gemaakt met alle bekende locaties van roekenkolonies in de gemeente Kampen.

²² Art. 3.1, tweede lid Wnb

²³ Art. 3.1, vierde lid Wnb

²⁴ Ons kenmerk D2022-06-004441

²⁵ Ons kenmerk D2022-06-004441

²⁶ Ons kenmerk D2022-11-006295

²⁷ Ons kenmerk D2022-11-006295

²⁸ Ons kenmerk 2020/0030714

Beheerlocaties

Gedurende het veldbezoek is een beoordeling gedaan van de beheerlocaties. Hierbij is gekeken naar de geschiktheid van de locaties als broedgebied voor roek en of de locaties nog classificeren als beheerlocatie, of inmiddels tot een ander type locatie gerekend kunnen worden. In overeenstemming met Gemeente Kampen is vervolgens een geactualiseerde beheerkaart gemaakt.

Ecogroen geeft aan dat uit de beoordeling van de beheerlocaties blijkt dat deze zowel kwantitatief als kwalitatief meer dan voldoende zijn om als nestlocaties van verplaatste roekennesten uit de overlastlocaties te dienen.

Het onderzoek naar potentiële beheerlocaties heeft op 23 december 2021 plaatsgevonden binnen de grenzen van de gemeente Kampen. Van elke potentiële beheerlocatie zijn de volgende parameters vastgelegd:

- Boomsoorten;
- Boomhoogte;
- Vlak- of rijbeplanting;
- Aanwezigheid van broedende roofvogels in de directe omgeving;
- Afstand tot de bebouwing;
- Aanwezigheid van foerageergebied binnen 1.500 meter;
- Gebruik van de beplanting (singel, sportveld en dergelijke).

Daarnaast zijn andere interessante bevindingen tijdens het veldbezoek vastgelegd, zoals of recent kapwerkzaamheden zijn uitgevoerd of dat de beheerlocatie nabij een bekende roekenkolonie is gelegen. Op basis van de parameters is vervolgens de geschiktheid als beheerlocatie bepaald.

Binnen het zoekgebied zijn zes geschikte beheerlocaties aangetroffen. Dit zijn de beheerlocaties 2, 4, 6, 8, 14 en 20. (zie bijlage I van deze ontheffing). In paragraaf 6.2 van het Roekenbeschermingsplan wordt van iedere beheerlocatie een beschrijving gegeven inclusief fotografisch bewijs. In bijlage 2 van het Roekenbeschermingsplan is een overzicht gegeven van het bomenbestand ter plaatse. Zij hebben de volgende algemene kenmerken:

- Ze hebben allemaal een duurzame beschermde bestemming en bomen met roekennesten worden duurzaam beschermd.
- De beheerlocaties zijn opgenomen in de gemeentelijke beheersystemen en kaarten van de GBI en GBT, zodat beheerders en ontwerpers op de hoogte zijn van de nestlocaties als ze de kaart in de betrokken gebieden raadplegen.
- Ze liggen binnen 1.500 meter van geschikt foerageergebied. Onder geschikt foerageergebied wordt onder andere verstaan: sportparken, parken, landbouwgrond (bemeste graslanden en akkers) en uiterwaarden. De foerageergebieden liggen in en aan de rand van het stedelijk gebied en in parken.
- Beheerlocaties en bijbehorende foerageergebieden binnen 1.500 meter liggen in gebieden waar in de komende vijf jaar geen (grootschalige) ruimtelijke ontwikkelingen zijn gepland, waardoor verlies aan broed- of foerageergebied zou optreden. Er zijn geen aanwijzingen om te veronderstellen dat het beheer of gebruik in de komende vijf jaar anders zou worden waardoor foerageergebied grootschalig zou verdwijnen of verslechteren. Stedenbouwkundige uitbreidingen zijn al gaande of afgerond zoals Onderdijs/Venendijk (Gemeente Kampen 2022b) en grootschalige natuurontwikkelingsprojecten (bijvoorbeeld langs de IJssel) zijn al afgerond.
- Ze liggen op plaatsen waar roeken in een beschermde omgeving kunnen nestelen en broeden, een rustige omgeving en waar geen klachten van overlast zijn (te verwachten).
- In de directe omgeving zijn geen broedende roofvogels of vaste verblijfplaatsen van roofdieren aanwezig.
- Ze zijn in eigendom of in beheer van de gemeente Kampen.
- Ze hebben voldoende geschikte volwassen bomen met een grote stamomvang om roeken nestgelegenheid te bieden.
- Er is een gevarieerde soortensamenstelling aan bomen, gelijk aan bestaande roekenkolonies.

- Ze maken onderdeel uit van bestaande roekenkolonies of van plekken waar roeken hebben gebroed.
- Op de beheerlocaties en daarbuiten wordt niet op roeken gejaagd.

Tijdens een vierjarig onderzoek naar roekenkolonies in Noord-Drenthe werden gemiddeld 2,9 nesten per boom geteld, waarbij de spreiding varieerde van 1 tot 22 nesten, daarnaast nestelde meer dan de helft van de roeken in bomen met vijf of meer nesten.²⁹ Om het aantal geschikte nestbomen binnen de beheerlocaties in de gemeente Kampen te bepalen, is gekozen om te rekenen met een gemiddelde bezetting van één roek per boom. Op deze manier wordt gecorrigeerd voor mogelijk ongeschikte nestbomen. In totaal zijn 288 bomen aanwezig op de beheerlocaties. Op één beheerlocatie (locatie 4) zijn zes broedparen van roek aanwezig. Middels de genoemde berekening bieden de beheerlocaties samen ruimte aan minimaal 282 broedparen. Het aantal beschikbare bomen en het draagvlak per beheerlocatie wordt weergegeven in de tabel:

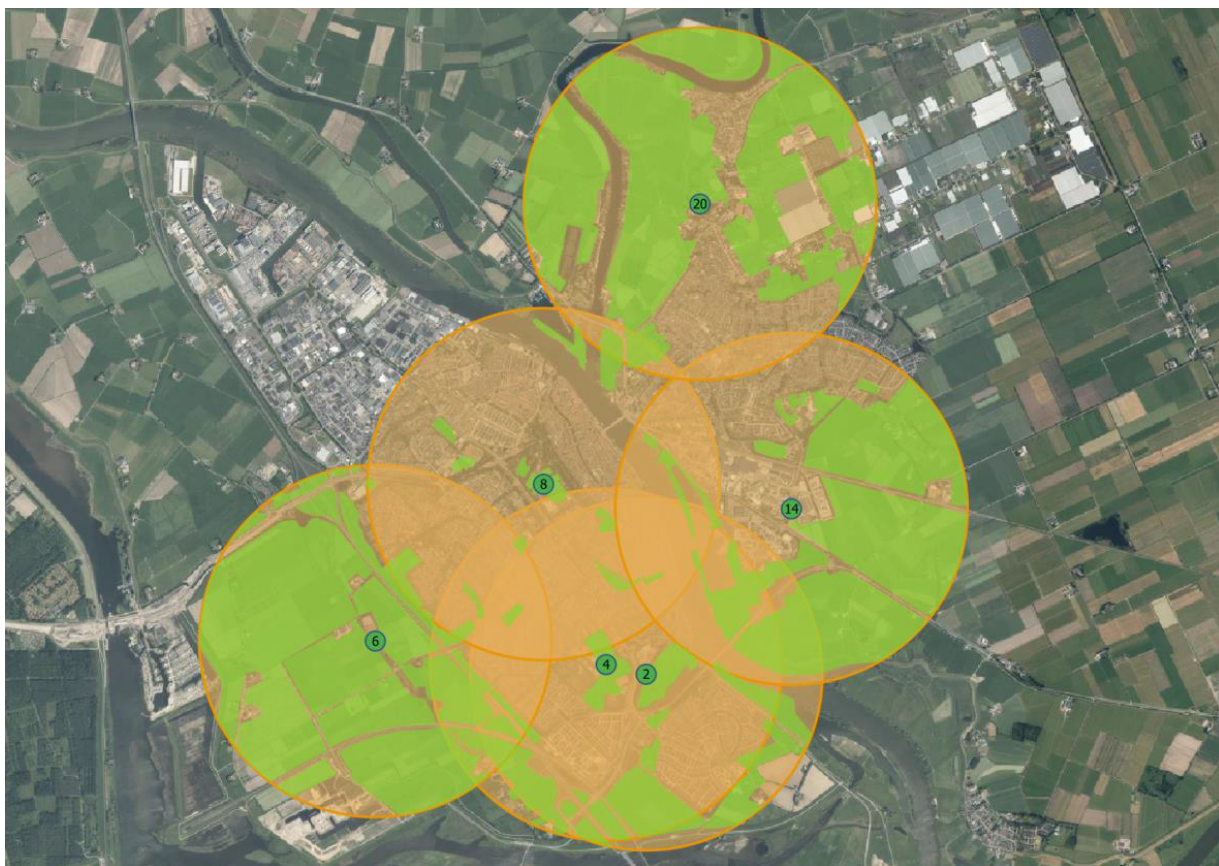
Locatie	Aantal bomen	Draagvlak (aantal broedparen)
2 - Venedijk	98	98
4 - DOS Kampen	30	24
6 - Zwartendijk	124	124
8 - Zwembad De Steur	50	50
14 - Oosterlandenweg	44	44
20 - Voetbalvereniging IJ V.V.	70	70
Totaal	288	282

Tabel: Aantal bomen en draagvlak in aantal broedparen per beheerlocatie

Dit betekent dat er ruim voldoende nestbomen beschikbaar zijn om de te verplaatsen roekenkolonies op te kunnen vangen (in totaal 14 broedparen op basis van cijfers in 2022, zie paragraaf 5.3 Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen). Daarnaast bieden de beheerlocaties de mogelijkheid voor groei van roekenkolonies.

Hieronder staat ter informatie een overzicht van alle aangewezen beheerlocaties (cijfer in groen) met bijbehorende geschikte foerageergebieden (lichtgroen gearceerd).

²⁹ Tijdens een vierjarig onderzoek naar roekenkolonies in Noord-Drenthe werden gemiddeld 2,9 nesten per boom geteld, waarbij de spreiding varieerde van 1 tot 22 nesten. Meer dan de helft van alle roeken nestelden in bomen met vijf of meer nesten. (bron: Venema, P. (1995). *Samen in de top: enkele roekenkolonies Corvus frugilegus onder de loep*. Drentse Vogels 8: 97-100.)

Kaart 1. foerageergebieden van roeken bij aangewezen beheerlocaties.

De gemeente geeft aan dat alle beheerlocaties groenlocaties zijn waar in de komende beschermingsplanperiode geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien. De functionaliteit van de gebieden als beheerlocatie zal daarom de komende vijf jaar niet wijzigen. Daarnaast wordt in de digitale beheerdatabase van de gemeente GBI en GBT opgenomen welke gebieden zijn aangewezen als beheerlocatie voor de roeken. Mocht hier groenbeheer aan de bomen nodig zijn, bijvoorbeeld voor de veiligheid, dan weten de uitvoerders dat ze rekening moeten houden met potentiële verstoring rondom de nestlocaties.

Overlastlocaties

Op basis van de inventarisatie gegevens van 2022 zijn er twee 'overlast'-kolonies waar de gemeente verplaatsen van de kolonie in de toekomst nodig acht. Dit betreffen kolonieplaats Y en Z (zie bijlage I van deze ontheffing) met respectievelijk 4 en 9 broedparen. In de omgeving van deze kolonieplaatsen zijn geschikte alternatieve beheerlocaties gelegen (locatie 14 en 20 bijlage I van deze ontheffing).

Nestlocaties (roekenkolonies)

In de gemeente Kampen bevonden zich in 2022 tien kolonies in het stedelijk gebied (locaties A, C, E, F, H, I, W en X zie afbeelding bijlage I bij deze ontheffing) en twee kolonies in het buitengebied (V en Q zie afbeelding bijlage I bij deze ontheffing).

Conclusie

De inventarisatiegegevens zijn door Ecogroen geactualiseerd in maart 2022. Daarnaast heeft gemeente Kampen in de periode 2017, 2019, 2020, 2021 jaarlijkse tellingen verricht van nesten. Ook zijn alle beheerlocaties bezocht en geactualiseerd op kaart uitgewerkt (zie bijlage I). Hierbij is gelet op de aan- of afwezigheid van kolonies en de geschiktheid van de locatie voor roekenkolonies. De gegevens van roekenkolonies binnen de gemeente Kampen zijn daarom zo volledig en actueel als mogelijk.

Onze beoordeling onderzoek

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de Roek uitgevoerd. In 2022 zijn twee gerichte veldbezoeken gedaan, waartussen meer dan tien dagen zaten. Beide tellingen zijn gedaan door een ecologisch adviseur van het adviesbureau Ecogroen. Op basis van voorschriften uit de vorige ontheffing die door het Overijssel verleend was heeft de gemeente Kampen de roekenpopulatie jaarlijks gemonitord in de periode 2017 en 2019-2021.

De tellingen zijn gedaan voordat er blad aan de bomen zat. Ook is er gekeken naar potentieel geschikte broedlocaties.

Tijdens de inventarisatie is gekeken waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Zo is door Ecogroen vastgesteld dat er binnen een straal van 1500 meter van het beheergebied voldoende geschikt foerageergebied is.

Er is door Ecogroen voldoende onderzoeksinspanning verricht, en het uitgevoerde onderzoek is voldoende om de aanwezigheid van nesten, rustplaatsen, alternatieve broedlocaties en foeragegebieden te kunnen bepalen.

Het gebruik van roekennesten kan volgens het kennisdocument Roek (BIJ12 2017) worden aangetoond door het uitvoeren van twee gerichte veldbezoeken in de periode van 15 maart tot 10 mei. Dit is de periode waarin de nesten worden gemaakt en vogels gaan broeden. Er moet in ieder geval één telling plaatsvinden in de tweede of derde week van april. Tussen de tellingen moeten minstens tien dagen zitten.

De wijze van onderzoek door de gemeente en Ecogroen is in overeenstemming met hetgeen het kennisdocument Roek voorschrijft. Beide veldbezoeken in 2022 in combinatie met de historische tellingen van 2017 en 2019-2021 zijn volgens ons voldoende om aan te tonen welke roekennesten in de gemeente Kampen gebruikt worden om te broeden. Wij kunnen daarom met de onderzoeksmethodiek instemmen.

Ook is er onderzoek gedaan naar potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) voor de roeken. Om na te gaan waar uitwijklocaties voor roeken liggen, zijn potentiële beheerlocaties in beeld gebracht. In het kennisdocument Roek (BIJ12 2017) wordt gesteld dat beheerlocaties bij voorkeur zo dichtbij mogelijk, maar zeker binnen een straal van 1.500 meter van de oorspronkelijke locatie moeten zijn gelegen. Beheerlocaties moeten voldoen aan diverse eisen, zoals de juiste boomsoort en -hoogte, de juiste omvang (om het aantal nesten te compenseren), weinig verstoring en geen roofvogelnesten in de directe omgeving. Tevens dient minimaal 1,5 hectare vochtig en bemest bouw- en/of grasland per broedpaar aanwezig zijn binnen een straal van 1.500 meter. De potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) en de bijhorende foerageergebieden zijn op kaart vastgelegd (zie kaart 1. deze ontheffing). Uit deze kaart kan opgemaakt worden dat binnen een straal van 1.500 meter van overlastlocaties altijd een beheerlocatie gekozen is.

Wij kunnen instemmen met de vaststelling van de beheerlocaties.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Om schade aan de roekenstand door de voorgenomen maatregelen tegen roekenoverlast in de gemeente Kampen te voorkomen, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Hieronder worden de noodzakelijke mitigerende maatregelen beschreven die genomen moeten worden voorafgaand aan en/ of tijdens de werkzaamheden. Ook wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het leefgebied te beschermen.

De door Ecogroen beschreven mitigerende maatregelen zijn gebaseerd op het Kennisdocument Roek (BIJ12, 2017) en expert judgement, en is aangepast op deze specifieke situatie.

Verplaatsen nesten

Op basis van de inventarisatiegegevens (zie Roekenbeschermingsplan gemeente Kampen) van 2022 zijn er twee 'overlast'-kolonies waar de gemeente verplaatsen van de kolonie in de toekomst nodig acht. Dit betreffen kolonieplaats Y en Z met respectievelijk 4 en 9 broedparen. In de omgeving van deze kolonieplaatsen zijn geschikte alternatieve beheerlocaties gelegen (locatie 14 en 20). (zie bijlage I van deze ontheffing voor de locaties Y en Z en 14 en 20).

De aanwezigheid van (oude) nesten speelt een belangrijke rol bij de keuze van de locatie waar roeken willen gaan broeden. Vanaf november bezoeken de vogels de oude nestlocaties, in voorbereiding op het nieuwe broedseizoen.

Volgens de soortenstandaard Roek (RvO 2014) is het bij een grotere kolonie van meer dan tien nesten, ook noodzakelijk om tien meerjarige nesten te verplaatsen naar een geschikte beheerlocatie. Het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.³⁰

Afhankelijk van de geschiktheid en bereikbaarheid van de nesten op overlastlocaties wordt, in de periode 1 oktober tot en met januari, een zo groot mogelijk aantal nesten van de betreffende overlastlocatie voorzichtig verplaatst naar de alternatieve beheerlocatie. Op de beheerlocaties worden de her te gebruiken nesten opnieuw in de bomen bevestigd met behulp van een hoogwerker.

De achtergebleven nesten op overlastlocaties worden, indien bereikbaar, met een hoogwerker/klimmer in de periode 1 oktober tot en met januari verwijderd. De nesten worden uit de bomen getrokken en vallen op de grond, waarna de losse takken direct worden opgeruimd en aangeboden op de beheerlocatie. Na het verplaatsen en verwijderen zijn er geen nesten meer aanwezig op de betreffende overlastlocatie. Wellicht is het uiteindelijk niet mogelijk om de bestaande nesten in zijn geheel uit de bomen te halen en op (een) geschikte alternatieve locatie(s) te plaatsen. Als alternatief wordt oud nestmateriaal in de bomen van de beheerlocatie opgehangen zodat het oude nestmateriaal als basis kan dienen voor een nieuw nest.

Daarna mogen nestbeginsels verwijderd worden in de periode 1 februari tot en met juni, onder voorwaarde dat dit steeds gebeurt voordat nesten voltooid zijn.

In alle bovengenoemde gevallen wordt een ecologisch deskundige ingeschakeld met kennis op het gebied van roeken om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

Snoeien bomen

Op overlastlocaties waar roeken blijven terugkeren worden bomen - indien praktisch uitvoerbaar - in de periode oktober tot en met januari zodanig gesnoeid dat het voor roeken onaantrekkelijk wordt om er nieuwe nesten te bouwen.

Verjagen van roeken

Na het succesvol verplaatsen en verwijderen van nesten op overlastlocaties worden terugkerende roeken actief verjaagd, om te verhinderen dat roeken zich opnieuw vestigen op de oude broedlocatie. Het verjagen gebeurt gedurende de maanden februari, maart en april, met uitloop naar mei-juni, voornamelijk in de vroege ochtend en late namiddag. Het verjagen gebeurt door bv. regelmatig een akoestisch alarm te laten klinken en/of te werken met gerichte laserstralen.

Daarnaast wordt hervestiging verder ontmoedigd door stelselmatig en tijdens de gehele broedperiode (van 1 februari tot eind juni en vaak meerdere jaren achtereen) nesten in aanbouw te verwijderen. In alle gevallen wordt een ecologisch deskundige met kennis op het gebied van roeken ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

Lokken

De roeken worden allereerst gelokt door het plaatsen van de oude nesten op de nieuwe alternatieve locatie bij de meest nabijgelegen beheerlocatie. Daarnaast worden de vogels gelokt door het aanbieden van nestmateriaal uit de oude kolonie. Dit materiaal vormt een goede basis voor roeken om een nieuw nest op te bouwen. Verder hebben eventueel aanwezige roekenkolonies op de een aantrekkende werking op de vogels.

Monitoring en evaluering/evaluatie

Na een eventuele verplaatsing of ingreep bij een roekenkolonie wordt gemonitord of de populatie van roek in gemeente Kampen standhoudt. Deze monitoring wordt uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog op het gebied van roeken. Na elk broedseizoen vindt vervolgens een evaluatie plaats over de

³⁰ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

resultaten en genomen maatregelen. Op basis van deze evaluatie kan het plan worden bijgestuurd dan wel ongewijzigd worden voortgezet.

De monitoring bestaat uit het volgende:

1. Jaarlijkse nestentellingen (alle kolonies, ook op privégrond) in de tweede week van april.
2. Noteren van aantallen verwijderde en geplaatste nesten per overlastlocatie.
3. Jaarlijkse terugkoppeling van resultaten aan het bevoegd gezag (Provincie Overijssel) met uitgewerkte evaluatie van de staat van instandhouding, succes van beheersing en aanbevelingen voor aanpassing van de methode.

Ons oordeel

Afhankelijk van de geschiktheid en bereikbaarheid van de nesten in de overlastlocaties worden -indien mogelijk- alle nesten voorzichtig verplaatst naar de alternatieve beheerlocaties. Op de beheerlocatie worden de her te gebruiken nesten opnieuw in de bomen bevestigd. Indien het niet mogelijk is om alle bestaande nesten in zijn geheel uit de bomen te halen en op geschikte alternatieve locaties te plaatsen, kan als alternatief bossen met oud nestmateriaal in de bomen van de beheerlocatie zodanig worden opgehangen dat zij als basis kunnen dienen voor een nieuw nest.

De nog aanwezige nesten op de overlastlocaties worden -indien bereikbaar- met een hoogwerker/klimmer in de winterperiode verwijderd. De nesten worden uit de bomen getrokken en vallen op de grond, waarna de losse takken worden opgeruimd. Na verplaatsen zijn er geen nesten meer aanwezig op deze locatie.

De roeken worden allereerst gelokt door het plaatsen van de oude nesten op de nieuwe beheerlocatie. Daarnaast worden de vogels gelokt door het aanbieden van nestmateriaal uit de oude kolonie. Indien er al een aanwezige roekenkolonie op de beheerlocatie is, heeft dit een aantrekkende werking op de vogels.

Om te verhinderen dat roeken op de oude broedlocatie terugkeren worden zij verjaagd. Dit gebeurt gedurende de maanden februari, maart en april, met uitloop naar mei-juni, voornamelijk in de vroege ochtend en late namiddag. Het verjagen kan o.a. gebeuren door het regelmatig afspelen van angstkreten van roeken en produceren van harde knallen.

Hervestiging wordt voorkomen door stelselmatig en tijdens de gehele broedperiode (van februari tot eind juni en vaak meerdere jaren achtereenvolgend) nesten in aanbouw te verwijderen. In alle gevallen wordt een roekendeskundige ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

De bomen in de overlastlocaties waarin zich nesten bevonden kunnen, indien mogelijk en wenselijk, zodanig gesnoeid worden dat het voor roeken onaantrekkelijk wordt om er nieuwe nesten te bouwen. Indien er buiten en in de kwetsbare periode van de roek gewerkt wordt gaat er geen broedsel van de roek verloren. Indien er wel in kwetsbare periode van de roek gewerkt wordt, vindt er een begeleiding van het proces plaats door een ecooloog. Op deze wijze gaat er geen broedsel van de roek verloren.

Om een daling in de populatiestand van roeken door het verwijderen van nesten te voorkomen, wordt ingezet op *actieve mitigatie*. Door roeken actief naar beheerlocaties te lokken door oude nesten en oud nestmateriaal aan te bieden, wordt er op actieve wijze voor gezorgd dat roeken er gaan broeden. Het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.³¹

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals hierboven beschreven, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de roeken. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de roeken zoveel mogelijk geminimaliseerd.

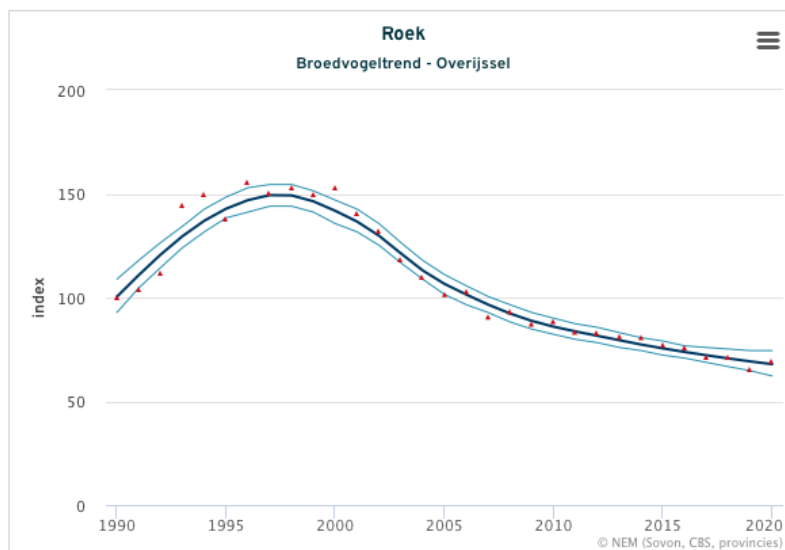
Om dit te borgen hebben wij voorschrift 5, 6, 7, 8, 9 en 10 opgenomen.

³¹ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

Staat van instandhouding

In Nederland komt de Roek plaatselijk algemeen voor in het noorden, oosten en zuiden van ons land. Het zwaartepunt ligt in de laaggelegen delen van de zandgronden en in rivier- en beekdalen. In Overijssel komen grote kolonies voor in de omgeving van de IJssel, Vecht, Regge en Reest. (bron: Sovon.nl) Uit jaarlijkse tellingen van roekenkolonies blijkt dat roeken in toenemende mate in kleine kolonies gaan broeden (bron: NEM, Sovon). Roek kende in de periode 1990-2000 in Overijssel een significante toename van minder dan vijf procent per jaar. Na 2000 tot 2020 is het aantal weer afgenomen. Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Broedvogeltrend

Het ecologisch adviesbureau geeft in haar roekenbeschermingsplan aan dat, gelet op de ruime hoeveelheid alternatieve nestgelegenheid in de vorm van vitale bomen met voldoende zijtakken in de beheergebieden die in de nabijheid van de overlastgebieden liggen, er voldoende alternatieve nestelgelegenheden zijn.

Ondanks de afgenomen populatie broedende roeken in Overijssel komt de staat van instandhouding door het verplaatsen van roekennesten in de overlastgebieden niet in gevaar omdat:

- 1.) de ruime hoeveelheid alternatieve nestgelegenheid in de vorm van vitale bomen in de beheergebieden die in de directe omgeving van de overlastgebieden liggen;
- 2.) het vermogen van de soort om snel nieuw leefgebied in gebruik te nemen;
- 3.) het behoud van optimaal foerageergebied; en,
- 4.) het treffen van extra mitigerende maatregelen die aantoonbaar bewezen zijn bij het verplaatsen van nesten.

Mede omdat broedsels van roeken niet zullen worden verstoord, is het aannemelijk dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Roek. Wij kunnen instemmen met deze conclusie.

Om een vinger aan de pols te houden moet de gemeente tot en met 2027 een monitoring uitvoeren. Bij de monitoring wordt uitgegaan van de nulsituatie in 2022.

Om dit te borgen hebben wij voorschrift 11, 12, 13, 14 en 15 opgenomen.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

Door het verwijderen van roekennesten op overlastlocaties in de gemeente Kampen, en het verstoren van toekomstige nestbouw pogingen worden in totaal rond de 13 gebruikte nestlocaties vernietigd. Volgens ons beleid en het Kennisdocument van BIJ12 zijn nesten van roeken jaarrond beschermd.³² Als motivering voor de jaarrond bescherming wordt gegeven: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.³³

De Wet natuurbescherming bepaalt dat het verboden is opzettelijk nesten en rustplaatsen van vogels te vernielen of te beschadigen (artikel 3.1 lid 2). Ook is het verboden roeken opzettelijk te verstoren indien daardoor de staat van instandhouding in het geding is (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Voor beide bovengenoemde verboden kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen (artikel 3.3 lid 1)

Roeken die op eieren of jongen broeden mogen niet verstoord worden, omdat daardoor jonge vogels gedood kunnen worden en eieren vernield kunnen worden. Dit is verboden bij wet en kan van wezenlijke invloed zijn op de staat van instandhouding van de roek, omdat roekenjongen gedood worden en het broedsel niet tot volwassenheid komt.³⁴

Voor het opzettelijk storen van roeken tijdens de activiteit (verplaatsen roekennesten) heeft u geen ontheffing nodig, omdat u geen verbodsbepaling overtreed. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek.³⁵

Voor uw activiteit heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project.

Bewoners uit de directe omgeving van de overlastlocaties hebben sinds het jaar 2020 diverse overlastmeldingen gedaan bij de gemeente Kampen. De meldingen variëren van lawaaioverlast, vervuiling, verstoring van de nachtrust tot psychische klachten.

In het Stadspark en bij de Cellebroederspoort pal tegenover hun woningen zorgden de tientallen broedende roeken voor geluidsoverlast en poepen zij alles onder. Behalve veel lawaaioverlast overdag maar vooral 's nachts, hebben de bewoners ook last van vallende takken en poep op auto's, ramen, op de stoep en op de was.

De gemeente kan niet meer aan haar zorgplichten voldoen om parken en de straten onder deze kolonies schoon te houden en wordt hierdoor nalatigheid verweten.

Er zijn geen haalbare alternatieven denkbaar, behalve het verplaatsen van de kolonie, om te voorkomen dat de roeken de voorgenoemde ernstige overlast veroorzaken.

Uit het onderzoek van Ecogroen blijkt dat de geselecteerde beheerlocaties duurzaam zijn vanwege de aard en de levensverwachting van de bomen. Vanwege de afwezigheid van woningen op korte afstand van de kolonie is hier ook de minste overlast voor bewoners te verwachten.

De werkwijze wordt afgestemd op de aanwezigheid van Roek en overige algemene broedvogels en hun seizoencyclus. Er is geen hanteerbare werkwijze denkbaar die voor de beschermde soorten gunstiger zou kunnen uitpakken.

De planning van de werkzaamheden wordt aangepast aan de seizoencyclus van specifiek de roek waarvoor ontheffing wordt aangevraagd en overige algemene broedvogels. Het hanteren van een andere planning heeft geen voordelen.

Wij kunnen met deze redenering instemmen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

³² Kennisdocument Roek, *Corvus frugilegus*, versie 1 0, juli 2017, BIJ12 (blz.3)

³³ Kennisdocument Roek, *Corvus frugilegus*, versie 1 0, juli 2017, BIJ12 (blz.35)

³⁴ Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

³⁵ Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De ontheffing voor de roek is aangevraagd in het wettelijk belang: 'ter bescherming van flora of fauna'.³⁶

Door de aanhoudende ernstige overlast wordt gevreesd dat burgers het recht in eigen hand nemen en de roeken met alle mogelijke middelen proberen te verjagen. Volgens de gemeente kunnen de roekenkolonies op de overlastlocaties daarom leiden tot onvoorziene en ongeoorloofde schade aan de roekenpopulatie.

Het verplaatsen van de kolonie naar de beheerlocaties levert een aantal voordelen op in het belang van de bescherming van roeken:

- Broeden op een relatief rustige plek, geen kans op menselijke verstoring;
- Aansluiten bij bestaande kleine kolonies en mogelijkheden voor groei van de populatie;
- In de omgeving van de beheerlocaties liggen binnen 1500 meter foerageergebieden.

De potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) en de bijhorende foerageergebieden die aan de bovenstaande drie punten voldoen, zijn op kaart vastgelegd. De beheerlocaties bevinden zich allemaal op het grondgebied van de gemeente, de staat of natuurorganisaties. De gemeente heeft de betreffende locaties in een digitaal systeem vastgelegd als zijnde 'roekenbeheer locatie'. De beheerlocaties zijn allen groenlocaties waar in de komende beschermingsplanperiode geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien, en uitvoerders weten dat ze in de beheergebieden rekening moeten houden met mogelijke verstoringen rondom nestlocaties.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang (ter bescherming van fauna) voldoende is aangetoond. Er is namelijk sprake van dat roekenkolonies die ernstige overlast veroorzaken verplaatst worden naar een rustige locatie waar al roekenkolonies aanwezig zijn en voldoende nieuwe nestelbomen. Mede omdat aangetoond is dat er foerageergebied in de directe omgeving is. Daarnaast is op deze nieuwe locatie geen kans op (ongeoorloofde) verstoring van nestelende en broedende roeken.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb³⁷ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³⁸. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Kampen zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben geen advies toegezonden.

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten van roeken te verplaatsen en te vernielen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. Voor het opzettelijk storen van roeken

³⁶ Art. 3.3, vierde lid, onder b. 4°. Wnb.

³⁷ Art. 1.10, derde lid Wnb

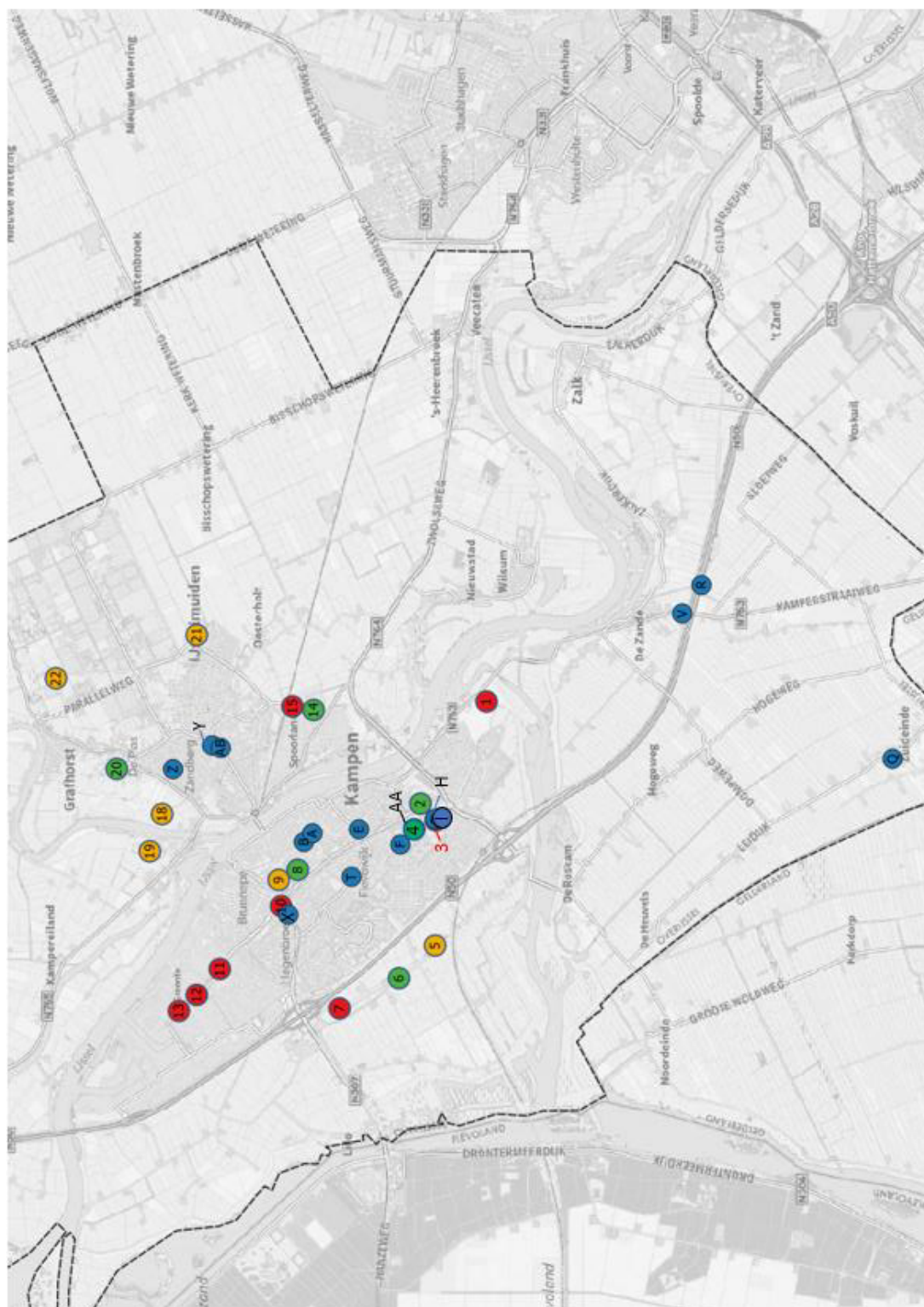
³⁸ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

tijdens de activiteit is geen ontheffing nodig omdat er geen verbodsbepaling overtreden wordt. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE I

Overlastlocaties en geschikte beheerlocaties Kampen

Overzicht van potentiële beheerlocaties (cijfers 1 t/m 22: groen – geschikt, geel – matig geschikt en rood – ongeëschikt) die in 2021 zijn onderzocht op geschiktheid ten opzichte van in 2022 aangetroffen roekenkolonies. Letters 'Y' en 'Z' zijn de overlastlocaties.